

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 597/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kiusaamisen ehkäisemisestä koulumatkalla ja internetissä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sanna Lauslahden /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 597/2016 vp:

Miten taataan opettajille ja rehtoreille riittävät keinot puuttua koulumatkalla ja internetissä tapahtuvaan kiusaamiseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulussa tapahtuvalle kiusaamiselle, häirinnälle ja syrjimiselle on asetettu nollatoleranssi. Lain-säädäntöön kuuluvien toimien ja opetussuunnitelmien perusteiden ohjeistuksen tavoitteena on turvata jokaiselle oppilaalle turvallinen kouluympäristö, jossa kiusaamisella, väkivallalla tai häiriökäyttäytymisellä ei ole sijaa.

Vuonna 2014 voimaan tuli perusopetuslain muutoksia, joilla täsmennettiin koulun käytössä olevia keinoja puuttua huonoon käytökseen ja kiusaamiseen sekä ohjattiin käytössä olevia menetelmiä kasvatuksellisesti tehokkaampaan suuntaan. Lain muutoksen myötä koulun opettajan tai rehtorin on tullut ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on tuoda esiin koulussa tapahtuvan kiusaamisen ja häirinnän lisäksi myös koulumatkalla esiin tulevat kiusaamis- ja häirintätapaukset. Tämä edesauttaa kokonaistilanteen selvittämistä ja tehostaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Koulun henkilökunta voi tukea huoltajaa asian kokonaisvaltaisessa selvittämisessä ja siihen puuttumisessa koulun kasvatuksellisin ja oppilashuollollisin keinoin yhteistyössä huoltajien kanssa myös koulumatkojen osalta.

Uusien, elokuussa voimaan astuneiden opetussuunnitelman perusteiden oppilashuoltoa koskevassa luvussa on korostettu oppilaan oikeutta turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestäjän tulee laatia suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa.

Opetushallitus on lisäksi antanut koulutuksen järjestäjille ohjeet järjestyssääntöjen laatimisesta keväällä 2016. Ohjeissa kuvataan järjestyssääntöjen laatimisessa huomioon otettavia seikkoja sekä esitetään perusopetuksen osalta esimerkkiluettelo asioista, joista järjestyssäännöissä voidaan määrätä. Opetushallituksen ohjeen mukaan järjestyssäännöissä voidaan määrätä koulun

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 597/2016 vp

tietokoneiden, matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden sekä oppilaan omien laitteiden käytöstä oppituntien tai muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen aikana. Mobiililaitteen käyttö voidaan opetusta häiritsevänä kieltää oppituntien tai muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen aikana. Järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa mobiililaitteiden käyttöä opetuksen aikana. Koulu voi edellyttää, että mobiililaitte on häiriötä aiheuttamattomassa tilassa opetuksen aikana. Ohjeen mukaan kiello koskee tällöin myös kuvan ja äänen lähettämistä suoratoistona (ns. livestream) oppitunnilta ilman opetukseen liittyvää syytä. Ohjeen mukaan mobiililaitteiden käyttöä ei voida kokonaan kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta. Opetushallituksen ohjeistus tukee kouluissa turvallisen koulupäivän järjestämistä ja kiusaamisen torjuntaa. Kouluaikana verkossa tapahtuvaan kiusaamiseen ja häirintään voidaan puuttua viime kädessä ottamalla kiusaajalta turvaamistoimenpiteenä mobiililaitte pois ja ryhtymällä kurinpitomenettelyihin.

Kiusaaminen, sekä verkossa että muutoin, saattaa usein täyttää rikoksen tunnusmerkit. Poliisi on usein tärkeässä roolissa kiusaamisen selvittelyssä.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on asetettu työryhmä selvittämään keinoja ehkäistä ja puuttua kiusaamiseen ja edistää koulurauhaa. Työryhmän toimeksianto kattaa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen. Työryhmän tehtävänä on ensinnäkin arvioida jo käytössä olevien toimien vaikuttavuutta ja koota varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa hyväksi koettuja toimintatapoja valtakunnallisesti kaikkien käyttöön. Lisäksi työryhmän tehtävänä on tehdä esitys mahdollisista uusista lainsäädännön muutoksista, joilla voidaan puuttua kiusaamiseen entistä tehokkaammin. Työryhmä luovuttaa esityksensä opetus- ja kulttuuriministeriölle joulukuussa 2017.

Helsingissä 8.12.2016

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen